СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ 1. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION 1.

Рік LIV. Ч. 24. Ню Йорк і Джерзі Сіті, субота, 2. лютого 1946. No. 24. New York and Jersey City, Saturday, February 2, 1946. Vol. LIV

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

БУДЕ ДИСКУСІЯ НАД ЗАКОНОПРОЄКТОМ ПРО КОНТРОЛЮ СТРАЙКІВ

Уже давно не було в палаті репрезентантів у Вашингтоні таких завзятих суперечок, як ті, що виринули в звязку з дебатою, чи допустити законопроект Кейса в справі контролі страйків під дискусію на повнім засіданню палати репрезентантів, без дискусії в комісії. Перейшло 258 голосами проти 114, щоби була дискусія в палаті. Вона відбудеться правдоподібно в понеділок, коли буде теж і голосовання над цим законопроектом, який одні називають „протиробітничим", а другі таким, в якому немає нічого „драстичного".

ДО ІСТОРІЇ ЯНИЧАРСТВА.

Читаємо в большевицьких У. Щ. Вістях таке: „В Греції фашистські недобитки ретельно виконують усі британські накази і, як кажуть, готові замордувати своїх батьків, щоб тільки ратувати свої чорні душі. Річ ясна, що так звані „скитальці" українського походження належать до цієї самої категорії шубравців і горлорізів. За миску сочевиці вони готові замордувати рідного батька". Яничари з У. Щ. Вістей, як бачимо, завжди судять після себе...

ДЕНИКИН В АМЕРИЦІ.

Російський, царський генерал, А. І. Деникін, що добув аліянтську поміч на похід проти большевиків в 1919 році, але зачав війну спершу з українськими проти-большевицькими арміями, прибув з Парижа до Злучених Держав. В Ню Йорку матиме доклад на тему „Шляхи російської еміграції".

НОМУ „РУСЬКА" ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА?

З Львова написав до большевицького „Українського Життя" в Канаді якийсь „Макарій, епископ львівський і тернопільський, священно-архимандрит св. Успенської Почаївської Лаври". Написав про церковне життя в Советах, а теж і в Україні. Крім цього, що вже було передаване советською пропаґандою десятками разів, є там ще місце, де пояснюється, чому має бути і в Україні „Руська Православна Церква". Отже пише цей Макарій так:

„Слово „Руська" походить з Київської Русі, яка була початком російського, українського й білоруського народів так само, як і православна віра Київської Русі стала початком православної віри всіх цих народів і тепер істнує в загальній назві — Руська Православна Церква — це Православна Церква російського, українського та білоруського народів".

Про те, як є в Україні, пише він таке:

„Православна Церква на Україні за останній час, особливо після закінчення війни, цілком сконсолідувалася. Тепер немає в Україні ні живоцерковців, ні обновленців, ні самосвятів - липківців, ні створених німецькими фашистами автокефалістів, прибічників колишнього епископа Полікарпа Сікорського".

Макарій згадує ще за „масовий" рух у Галичині за „возеднання греко-католиків з Руською Православною Церквою" і заповідає „Собор Греко-Католицької Церкви", на якому буде це „возеднання" офіційно проголошене.

БІДА З НОВИНКАМИ!

Большевицька пропаганда намагається на всі лади подавати „вісті з краю", себто з України. Та тих вістей дуже мало. Повторюють їх десятками разів, хоч вони часто нічого не говорять, про ніяке справжнє життя не звідомляють. Найбільше тепер таких вістей, як отся, взята з большевицьких У. Щ. Вістей з 28. січня б. р.:

„Чортків. — При кінці жовтня торфовики Тернопільської області успішно закінчили сезон 1945 року. Вслід за тим почато підготовку до наступного сезону".

Дійсна новинка тут та, що вже не пишуть „Тарнополь", але Тернопіль.

ВАРТУВАЛОБ РОЗКРИТИ!

Якась комуністка, яку большевицькі У. Щ. Вісті проголошують „К. Іваночківною", сипле брехнями про всіх українців не-сталінців з нюйорської радіо-програми, що називає себе „Голосом Волі". Це справжній „голос неволі", що стоїть по боці кремлінського тоталітаризму і сталінської диктатури. Ось та Іваночківна „розкриває" в Европі „найманців фашизму", якими є для неї „українські націоналісти".

Та, на нашу думку, оскільки іде про Европу, то там вже певно „розкрили" хто чим був і є. Зате далеко актуальнішим булоб розкрити хто то є ті „Іваночківні" й „голоси волі", бо це потрібне хочби для охорони нашого краю і нашої демократії, якщо не бажаємо собі, щоб на їхнє місце прийшли порядки, що їх настановляє Кремль.

ЗА ПОВНУ МОРАЛЬНУ І МАТЕРІЯЛЬНУ ПІДДЕРЖКУ СКИТАЛЬЦЯМ

ДОПОМАГАЮТЬ З БРАЗИЛІЇ.

Українське громадянство в Бразилії, оцінюючи велику ролю, яку відграють українські скитальці в боротьбі українського народу за визволення, та співчуваючи їхній недолі, створили для їхньої допомоги Український Допомоговий Комітет під охороною Бразилійського Червоного Хреста. Уже висилають жертви для скитальців через Центральне Українське Бюро Допомоги в Лондоні. Головою Комітету є о. І. Маланяк, ЧСВВ, заступником Прокіп Моркатун, першим секретарем Гр. Тарда.

ЯК З РОСІЙСЬКИМИ СКИТАЛЬЦЯМИ?

Толстоївський Фонд в Америці подав в американських російських газетах відомости про російських скитальців в Европі. Каже що вони знаходяться в крайній нужді й без усякої опіки, як в американській зоні, так і британській. Їм не вільно мати ніякої організації. Старим емігрантам німці забрали т. зв. „Нансенівські пашпорти", а видали їм „чужинецькі пашпорти", які не мають нігде ніякого значення. Ті скитальці складаються з російських утікачів з Югославії, Чехії Словаччини і Польщі, а теж з тих, що втікли з Советів, чи з советського війська. Чехословацький уряд проголосив „Кошицьку декларацію", згідно з якою мають бути видані советському урядови всі особи, що провинились чимсь супроти ССР. Всі російські скитальці живуть серед страху, що їх можуть кожного дня відіслати до Советів. Хочуть дістатись до Америки. Толстоївський Фонд взиває росіян в Америці до ратунку російської еміграції в Европі інтервенціями в американськім уряді та посилками харчів і одежі.

РАДІБ ПОЧУТИ, ЯК Є ТЕПЕР?

В „Москав Нюз", як передає советська пропаганда, фантазує якийсь А. Кожанов на тему вигляду міста Тернополя у майбутньому — „за кілька років". Фантазія змальовує це місто як таке, якому покищо нема подібного у цілому світі. Як брати під увагу матеріяльні засоби знищеного міста і нужду в Україні, то це все виглядає на глум, або на таке, як то в Харкові писали газети про розкішне та щасливе життя, коли люди в Україні гинули міліонами з голоду, а в Харкові кожного дня тисячами. Чи не є так часом тепер у Тернополі?

За таку заявився військовий капелян канадійської армії, о. М. Горошко, що в повороті з Европи до Канади загостив на кілька днів до стейтів і поділився своїми враженнями з многих зустріч з українськими скитальцями в Европі. Капелян о. Горошко відвідував на порученя військової влади різні табори, де були українські скитальці, щоби дати їм релігійну обслугу. Каже, що серед великої маси українських скитальців — робітників, селян та інтелігенції — є дуже велике число надзвичайно цінних культурних робітників, та що всі скитальці поводяться гідно, морально й культурно. Капелян о. Горошко буде говорити цеї неділі на Святах Злуки в Філядельфії та Ню Йорку, а наступного тижня вертає до Канади.

ЯКІ ПОКАЗУЮТЬ ФІЛЬМИ?

Советські джерела доносять про фільми, що їх виставляють на Гуцульщині й в Рогатинськім районі. Ось їх назви: „Секретар районного комітету", „Чапаєв", „Битва за Сталінград", „Партизани в степах України".

ВІДНАЙШЛИ ВАНДУ ВАСІЛЕВСКУ.

Свого часу робила советська пропаганда багато шуму з польською Вандою Васілевскою, особливо як вона одружилась з Олександром Корнійчуком, тодішним комісарем закордонних справ УРСР. Та потім нагло й слух пропав по них обидвох. Виглядало, що цілком зникли з політичного поля. Та тепер, несподівано, знов чути про Ванду Васілевску. З Москви розтрублюють, а ОНА повторяє, що вона кандидує до „советського парляменту", а до Польщі не вертає, бо вже ніби і без неї дивляться на Польщу як „комуністичну державу", а якби вернула, то „віддалиб ще більше". Мала ще сказати що любить Советський Союз і там останеться і буде працювати на літературному полі й політичному. Ще підкреслила, що Совєти мають „найкращу конституцію в світі".

СТАЛІНСЬКА ПРЕМІЯ — ЕПИСКОПОВИ.

Московська пропаганда звідомляє з Москви, що між цьогорічними лавреатами Сталінської Нагороди знаходиться — перший раз в історії тих відзначень — православний, тамбовський архієпископ Лука. Мав дістати нагороду в сумі 200,000 карбованців за „досягнення в лікарській ділянці". В медичному світі знають його під прізвищем Войно-Ясенецького.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ЯК ЦІ РЕЧІ РОЗУМІТИ?

„Рошен Реліф, Інк.", що є тим самим, чим був „Рошен Вор Реліф, Інк., проголосив подяку М. Гречухи, від Президії Верховної Ради У. Р. С. Р., та Ф. Мосієнка від Виконної Ради міста Києва, вислані „українським жидівським організаціям", що відбувають наради в Ню Йорку. Це мали би бути подяки за привіти, вислані тими організаціями зприводу заістнованя Совєтського Союзу і за допомогу, що вони її організують і висилають „українському народови", що стільки витерпів у цій війні.

Коли хтось орґанізує чи дає допомогу українському народови — то з цього требаб тільки радіти. Бо не тільки серед українців у світі, але й серед усіх інших народів є вже відомою річю, що Україна у цій війні страшенно потерпіла, чи не найбільше з усіх країв, навіщених війною. Самі Совєти нараховують, що Україна втратила у цій війні 10,000,000 людей. Самі вони подають величезні цифри щодо цього, скільки спалено сіл і міст, скільки знищено худоби і всякого іншого добра. І з їх власних описів виходилоб, що в Україні руїна і нужда. А як так, а воно так дійсно є, і то як з причини націстівського наїзду на Україну, так теж і кремлінської диктатури, то чи не булоб природним у таких обставинах улекшити усім краям, орґанізаціям і людям у світі надсилати українському народови в Україні допомогу так, щоби вона була якнайбільша і якнайскорше доходила? Чи не булоб природним давати усі можливі полекші тим, що такі допомоги висилають? Як і не робити труднощів тим, що таку допомогу одержують? Чи не булоб теж природним заохочувати поза Україною усіх тих, що мають свою рідню в Україні, чи хоч знайомих, щоб вони їм посилали харчі, ліки, одіж?

Так, таке є природним у всіх краях і серед усіх народів. Тільки не в Совєтах! А про труднощі, які мають ті, що хочуть посилати в Україну своїм рідним допомогу, можна вичитати найбільше в російських ґазетах чи москвофільських, що постійно за таку висилку аґітують. Ми не хочемо писати про нарікання, що много з допомоги пропало, особливо як висилали на Сибір, бо часто пакунок приходив тоді, коли вже не жили ті невільницькі робітники, для яких ті пакунки висилали. Ми тільки хочемо вглянути в це, що пише про такі посилки Нелзон Френк в Ню Йорк Ворлд-Телеґрам з 29. січня 1946.

Його стаття зачинається такими словами:

„Ми тут потребуємо харчів, але будь ласка, більше їх не посилай, бо на це нас не стати".

Таке мав писати совєтський горожанин до свого кревняка в Америці, одержавши від нього пакунок. І це так заінтриґувало згадану ґазету, що вона рішилась цю справу провірити. І по розслідженню стверджує, що так є, що совєтська влада накладає на пакунки великі цла і ще окремі доплати на кожний артикул у пакунку, як теж на переслану одіж. Усі ті оплати, разом взявши, виносять таку суму, що є кілька разів більша від тої, яку оплачено в Америці за товари, що є в пакунку.

Отся совєтська політика, пише Нелзон Френк, цілковито ріжниться від політики інших країв, знищених війною, які уневажнюють цлову тарифу, коли іде про надсилання допомоги з чужих країв.

Усі ці справи часопис провірив в допомоговій орґанізації, що звязана з Америкен Джуїш Конґрес. Вона висилає пакунки до СССР, оплачуючи наперед цлові належитости. Отже вона подала, що, наприклад, за пакунок з харчами, висланий до Совєтів, що коштує $25, треба платити далеко менше, коли висилається до інших країв, бо до Бельґії, Польщі або Юґославії платиться тільки $7.20. Совєтське цло, кажеться далі, виносить на харчі від 100 до 150%, на обуву та одіж від 75 до 150%. І так далі — аж до 300%.

Далі кажеться, що от „Рошен Реліф, Інк." збирає допомогу, але не може її висилати особам. Її допомогу перебирає совєтська влада і вона її розділює. „Ворлд Турістс, Інк." на Бродвею в Ню Йорку, що висилає пакунки з допомогою і може колектувати совєтські оплати, стягає шість різних оплат від допомогових пакунків, крім високого совєтського цла. Часопис подає приклад з одною жінкою, що хотіла вислати до Совєтів допомоговий харчевий пакунок вартости $2.50. Та разом з оплатами треба було заплатити $12. І це за пакунок з харчами, що коштують в Америці $2.50. Щоб таке вислати комусь з рідні в Совєтах, треба заплатити аж $12 з титулу різних оплат. Таке часопис стверджує і на тім кінчить.

Очевидно кінчить, бо нема що більше писати і вияснятн. Сам цей факт вказує наглядно, що Совєтам не іде про справжній ратунок голодного населення. Совєтська „акція допомоги" — має цілком інші цілі. Вона має іти через урядові руки і служити цілям совєтської політики і пропаґанди поза Совєтами, а в Совєтах на скріплення кремлінського режиму та його прислужників.

ПИСЬМО В СПРАВІ СКИТАЛЬЦІВ.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет передав у Вашинґтоні дня 29. січня б. р. листа у справі українських скитальців в Европі. Передано його секретареви стейту, секретареви війни, ген. Айзенґаверови, управі УНРРА, та для ген. МекНарлі. Лист підписали: Іван Панчук, правний дорадник Зл. У. А. Д. Комітету, Володимир Ґалан, голова Комітету, і Павло Дубас, секретар. В листі представлено, з кого складаються скитальці та до яких країв їх зараховують. При тому вияснено, як Росія забирала українські землі й як над ними панувала, та чому українські скитальці не хочуть вертати на рідні землі під совєтською владою. Підкреслено, що українські скитальці властиво належать до „бездержавних", як і вияснено, що це є кривда для українців, коли їм не дозволяється мати „українських таборів для бездержавних", а тільки зараховується їх до росіян, поляків, румунів, мадярів і т. п. При кінці поставлено певні домагання, наприклад: Щоб усіх українських скитальців зібрати до одних українських таборів, та щоб нікого з них не висилати примусово до Совєтів, чи інших країв, а признати їм усім право азилю, згідно з тими американськими ідеалами, що їх, коли іде про право азилю, так гарно зібрав Тома Пейн у своїм творі „Камон Сенс".

Лист цей буде поміщений вцілости в найближчім числі „Юкрейніен Віклі".

„ОДЕСА — СЬОГОДНЯ".

Під таким наголовком помістили московські „Ізвєстія" статтю Д. Співака про славну пристань в Україні. Окликами моряків „Одеса буде наша!" чи „Приїзджайте в Одесу!", кінчиться стаття. Замітна вона тим, що в ній нема нігде і слова згадки, що це українська пристань, чи що в ній живуть якісь люди, що мають щонебудь спільного з українським життям.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 30. січня 1946 року помер
СТЕФАН ВІЛЬЧИНСЬКИЙ
довголітний член і один з організаторів відділу 239 У. Н. Союзу в Філядельфії, Па.

Похорон відбудеться в понеділок, 4. лютня, в годині 10. рано з похоронного заведення Насевича. Члени відділу 239 зберуться в неділю, в годині 6. вечором, щоб віддати Покійному останну прислугу. — В. Й. П.!

В. Ґалан, секр.